

Q.P. Code :02515

[Time: 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. All questions carry equal marks.

- Q.1.** Attempt **any Two** questions of the following : **15**
- a) Bring out the India's cropping pattern and its growth trends.
 - b) Explain the measures taken to improve the Agricultural Labour in India.
 - c) Explain the benefits of irrigation in Agricultural development.
- Q.2.** Attempt **any Two** questions of the following : **15**
- a) Explain the institutional and non-institutional sources of agricultural credit in India.
 - b) Explain the remedies taken by government to reduce rural indebtedness.
 - c) Explain the Role and performance of NABARD.
- Q.3.** Attempt **any Two** questions of the following : **15**
- a) Explain the problems of Agricultural marketing.
 - b) Explain the benefits of WTO's Agreement in Indian agricultural.
 - c) Comment on agricultural corporate market in India.
- Q.4.** Attempt **any Two** questions of the following : **15**
- a) Discuss the causes of the Indian farmer's suicide.
 - b) Critically evaluate agricultural price policy of the government of India.
 - c) Explain Agro-Tourism and its policy in India.
- Q.5.** Write short notes on **any three** : **15**
- a) The causes of low agriculture productivity.
 - b) Micro finance
 - c) Significance of agricultural in economic development
 - d) Regional Rural Banks.
 - e) Co-operative market.

Q.P. Code :02515

[वेळ : २½ तास]

[गुण : ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १५
- अ) भारतातील विविध पिकांचे, उत्पादन व वृद्धीदराची प्रवृत्ती दर्शवा.
ब) भारतीय शेतमजुरांच्या समस्या दूर करण्याचे उपाय स्पष्ट करा.
क) शेतीच्या विकासातील जलसिंचनाचे फायदे सांगा.
- प्र.२. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १५
- अ) भारतातील संस्थात्मक व असंस्थात्मक कृषि पतपुरवठ्याचे मार्ग स्पष्ट करा.
ब) ग्रामीण कर्जबाजारीपणा कमी करण्यासाठी शासनाने योजलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा.
क) नाबार्डची प्रगती आणि भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.३. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १५
- अ) शेती बाजारपेठेच्या समस्या स्पष्ट करा.
ब) जागतिक व्यापार संघटनेचे भारतीय शेतीला झालेले फायदे स्पष्ट करा.
क) कृषि निगम बाजारपेठ संकल्पनेवर भाष्य करा.
- प्र.४. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १५
- अ) भारतीय शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यास जबाबदार असणाऱ्या कारणांची चर्चा करा.
ब) भारत सरकारच्या शेतमाल किंमत विषयक धोरणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
क) भारतातील कृषी पर्यटन आणि त्यांची धोरणे स्पष्ट करा.
- प्र.५. टिपा लिहा. [कोणत्याही तीन] १५
- अ) भारतीय शेतीची उत्पादकता अल्प असण्याची कारणे.
ब) सूक्ष्म वित्त.
क) आर्थिक विकासात कृषी क्षेत्राचे महत्त्व.
ड) प्रादेशिक ग्रामीण बँका
इ) सहकारी बाजारपेठ